SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCIX. No. 202. JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, OCTOBER 22, 1992. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 22-го ЖОВТНЯ 1992 Ч. 202. РІК XCIX.

НОВИЙ ПРЕМ'ЄР УКРАЇНИ ГОВОРИТЬ ПРО ТРУДНОЩІ В МАЙБУТНЬОМУ

Київ. — Газета „Вашінгтон Таймс" помістила у числі з 20-го жовтня коротку, але багатомовну, треба сказати песимістичну інформацію базовану на роздумуваннях нового прем'єр-міністра України Леоніда Кучми.

Кучма розпочав формувати свій кабінет і у зв'язку з цим до нього підходять чимало західних журналістів, щоб довідатись про його дальшу політику. Відповідаючи на питання Л. Кучма заявив, що економіка України „є в гіршій ситуації, як я думав. Очевидно, цей стан буде ще якийсь час погіршуватись. Я знав, що ситуація в усіх областях України є поганою, але я не сподівався, що вона аж така погана", — заявив новий прем'єр, відомий індустріяліст, директор великого концерну, який включав цілий ряд фабрик для виробу тактичних атомових ракет, а тепер переставився на продукцію невоєнних товарів. Він у Верховній Раді України отримав 316 голосів і почав ближче приглядатися до економіки та інших державних справ, якими йому тепер прийдеться зайнятись.

„Я не можу обіцяти вам легкого життя відразу", — заявив Л. Кучма кореспондентові пресового агентства „Укрінформ". Економічні показники трьох квартадів 1992 року, які були опубліковані в урядовому виданні „Урядовий Кур'єр" підтверджують, що ціни на товари широкого запотребування підвищились в десять разів в порівнянні з минулим роком.

Песимістична оцінка Л. Кучми різко розходиться з такими ж оцінками його попередника на пості прем'єр-міністра Уряду України Вітольда Фокіна, який запевняв громадян України, що, не зважаючи на підвищку цін і пониження життєвого стандарту, економіка України починає поправлятися, — пише в кінці своєї інформації „Вашінгтон Таймс".

ДОПОВІДІ ПРО УКРАЇНУ

Ню Йорк. — Наукове Товариство ім. Шевченка в Ню Йорку запрошує на доповідь професора Ратгерського університету Тараса Гунчака та професора Технологічного Інституту в Ню Джерзі Романа Вороноки на тему „Спостереження, аналіза і висновки з однорічної праці в університетах та інших інституціях України". Імпреза відбудеться у суботу, 24-го жовтня, о год. 5-ій вечора, в домі НТШ, 63 Четверта авеню між 9-ою і 10-ою вулицями в Ню Йорку.

Баварці відвідують Україну

Київ (УНІАР). — У столиці України на офіційних відвідинах перебувала баварська делегація на чолі з прем'єр-міністром цієї федеральної землі Максом Шрайбером.

Під час відвідин відбулися зустрічі баварських урядовців з Президентом України Леонідом Кравчуком, прем'єр-міністром Леонідом Кучмою і членами Уряду та керівництвом Верховної Ради України. Делегація Баварії відвідала також деякі міністерства та управління. Досягнено домовлення про широке економічне та культурне співробітництво. Також укладено угоди про створення спільних підприємств для виробництва тролейбусів і автобусів та організацію у багатьох містах нашої держави центрів для підготовки фахівців.

До складу делегації входили також експерти з різних питань, промисловці-бізнесмени та журналісти.

ЗУСТРІЧ НА „ТРИЗУБІВЦІ"

Горшам, Па.— Тут в неділю, 25-го жовтня, о год. 1-ій по полудні на оселі УСО „Тризуб" відбудеться зустріч глядачів програми „Година українських мелодій Р. Мариновича". Гратиме оркестра М. Хомута „Мрія". Телефон для інформацій (215) 343-5412.

АМЕРИКАНСЬКІ ЮРИСТИ КРИТИКУЮТЬ ПРОЄКТ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

Київ (УНІАР). — На думку американського юриста та експерта з конституційних питань Еріка Шнерера, запропонована конституція України загрожує демократії. У присвяченій цій темі статті Е. Шнерер пише: „Захист прав людини є ілюзорним; незалежність юридичної влади розподіляється неадекватно, влада сосереджена в руках малої кількости осіб. Всі ці аспекти запропонованої конституції серйозно підривають обіцянку демократичної свободи".

Відомий американський юрист Грегорі Стентон про цей конституції схарактеризував так: „Ця конституція виявляє велике недовір'я демократії. Президентська влада призначати та усувати голів всіх міських і районових рад (статті 15 і 197) його влада анулювати акти місцевих рад (статті 24 і 200), також президентське право видавати закони в екстремних випадках (стаття 23) продовжить комуністичну традицію централізованої виконавчої автократії. Запропонована конституція дасть Президентові занадто багато влади".

ДВА КОНЦЕРТИ „СОКОЛІВ"

Філядельфія. — Ансамбль „Соколи" дасть два концерти у п'ятницю 23-го жовтня, о год. 6-ій та в год. 8:30 вечора в Українському Освітньо-Культурному Центрі, 700 Сідар ровд. Тел. (215) 663-1166. Концерти організує та спонзорує фірма „Міст", тел. (416) 728-3750.

Рубель в Україні стає закордонною валютою

Київ (УНІАР). — Від 15-го жовтня ввійшла в життя угода між Україною та Росією про введення українського купону у безготівковий обмін, що її підписали 3-го жовтня у Києві голова правління Національного Банку України Вадим Гетьман і колишній виконуючий обов'язки прем'єр-міністра Валентин Симоненко, а від Росії — керівник Національного банку Віктор Геращенко і голова уряду Єгор Гайдар.

Згідно з цією угодою від 15-го жовтня всі банкові рублеві рахунки українських підприємств повинні бути переведені у купонокарбованці за курсом 1:1, після чого Національний Банк України встановить „плаваючий" курс купонокарбованця до рубля, і за цим курсом Національний Банк викуповуватиме рублі, що їх отримали українські підприємства при розрахунках з російськими партнерами. На рубель поширюються правила, прийняті для операцій з закордонною валютою, а курс рубля буде встановлено за результатами останніх торгів на українській валютній біржі.

Українські комерційні банки, клієнти яких мають зв'язки з партнерами в Росії, повинні встановити кореспондентські рахунки у російських банках і працювати з рубльовими рахунками у режимі міжнародних розрахунків. Експерти уважають, що ці зміни можуть привести до різкого падіння курсу українського купонокарбованця. Сьогодні вартість купона на чорному ринку є 0.65-0.75 рубля за один купоно-карбованець.

Вийшов збірник про П. Маценка

Торонто. — Українське Національне Об'єднання Канади видало збірник в шану д-ра Павла Маценка п.з. „Павло Маценко — музиколог, композитор і громадський діяч".

На зміст збірника складаються автобіографічні дані, деякі статті й музичні твори, скорочена дисертація та спомини деяких авторів, які його знали чи з ним співпрацювали.

Ось дещо із поданого змісту: „З автобіографії д-ра Павла Маценка — на підставі інтерв'ю проф. Р. Єрнюка"; П. Маценко — „Моя праця в УНДомі"; — „Початки моєї праці в УНО, Вінніпег"; „Архангельський глас' як військовий клич"; „Склад та технічна будова мелодій Київського Розспіву з Почаївському Ірмолоєві, вид. 1775 р." (дисертація); „Розгойдались пінні хвилі" (релігійна композиція); статті про М. Фоменка, О. Кандибу-Ольжича та листування з О. Кошицем, С. Людкевичем, П. Печеніго-Углицьким та інші.

Зі статтей про П. Маценка: Марія Говійка-Підкович — „Українські літні курси УНО"; С. Яременко — „Д-р П. Маценко і церковна музика"; В. Ревуцький — „За межами основних зацікавлень"; О. Костюк — „П. Маценко — сіяч української музики та співу"; N. Hodowany-Stone — „Dr. Pavlo Macenko at St. Vladimir's College"; W. Klymkiw — „Dr. Pavlo Macenko — scholar, teacher, musician, community leader, friend"; J. Melnyk — „Dr. Pavlo Macenko"; G. J. Perejda — „A study of histories of Ukrainian church music".

В бібліографії подано праці д-ра П. Маценка та вибір

(Закінчення на стор. 4)

Росія продовжила мораторіюм на нуклеарні випробування

Москва. — У понеділок, 19-го жовтня, президент Росії Борис Єльцин підписав указ про мораторіюм на нуклеарні випробування, в якому сказано, що термін дії мораторіюму на нуклеарні випробування продовжується до 1-го липня 1993 року. В повідомленні пресової служби президента Росії підкреслено, що розпорядження Єльцина зв'язане з припиненням нуклеарних випробувань Францією і ЗСА.

Як відомо, президент ЗСА Джордж Буш підписав закон про припинення випробувань на початку жовтня на термін дев'ять місяців. Закон дозволяє ЗСА відновити випробування, але в 1997 році вимагає припинити їх остаточно.

У документі міститься також заклик до керівників Великобританії і Китаю якомога швидше ввести мораторіюм на власні випробування.

Указ російського президента тепер повинна схвалити Верховна Рада Росії, яка, напевно, проголосує за нього. Президент СССР Міхаїл Горбачов оголосив про односторонній мораторіюм на нуклеарні випробування незадовго до серпневого путчу минулого року, а Єльцин його продовжив. В цьому році Горбачов звернувся до всіх нуклеарних держав із закликом при єднатися до мораторіюму.

Однак Великобританія має іншу точку зору: „Якщо ви хочете володіти безпечним і надійним засобом стримування, ви повинні продовжувати випробування, — сказав представник міністерства закордонних справ Великобританії. — Тому наше становище таке: ми будемо продовжувати випробування". Представник міністерства оборони Великобританії повідомив, що, починаючи від 1987 року, англійці провели чотири нуклеарні випробування.

Франція, підписавши міжнародний договір про нерозповсюдження нуклеарної зброї лише торік, оголосила у квітні цього року, що збирається припинити нуклеарні випробування на островах у південній частині Тихого океану найближчим часом.

Китайський уряд покищо не відгукнувся на ініціятиву Росії.

ДЖ. БУШ І Б. КЛІНТОН РОБЛЯТЬ ПІДСУМКИ СВОЄЇ ВИБОРЧОЇ КАМПАНІЇ

Спартенбург, С. Кар. — Засоби масової інформації повідомляють, що обидва кандидати на президента — республіканець і теперішній Президент ЗСА Джордж Буш і губернатор Арканзо Билл Клінтон, відбувши, як кажуть коментатори, треті і останні президентські дебати в Іст Ленсінг, Мі., роблять підсумки виборчої кампанії і рівночасно розпачилися заходи для того, щоб виграти ці, як каже Клінтон історичні вибори.

Дж. Буш і його найближчі помічники ведуть тепер кампанію у південних стейтах Америки, Джорджії, Південній Каролайні та інших і приготовляються ще до коротких відвідин заходу, зокрема Каліфорнії, яка розпоряджає великою кількістю виборців, а потім ще раз повернуться до стейтів середнього заходу, де тепер веде свою кампанію кандидат Демократичної партії Б. Клінтон. Буш відвідає принаймні 10 місцевостей на півдні, дасть численні інтерв'ю для преси й телевізії, зустрінеться з багатьма офіційними особами. Його пресовий секретар Марлин Фицвотер заявив кореспондентам, що Президент і всі його помічники будуть вести виборчу кампанію аж до дня виборів. „Ви бачили і слухали президента Дж. Буша, — заявив Фицвотер кореспондентам, — отже ви бачили майбутнього Америку, яку представив вам фахово і непідфальшовано Буш, людина щира, відкрита, фахова — патріот своєї країни".

Не зважаючи на пропагандивну і негативну у відношенні до Буша кампанію, що її ведуть деякі засоби масової інформації, Президента зустрічають на станціях, у великих залах, на стадіонах тощо великі маси ентузіястів. В одній місцевості, кажуть кореспонденти, Буша зустрічала велика товпа народу, приблизно коло 20,000 осіб.

Темою виступів Дж. Буша є Клінтон і його намаганя підвищувати податки і за допомогою працюючої маси перетворити Америку у „вельферську державу".

Б. Клінтон натомість, виступаючи в Чикаго, до великої кількості присутніх, про що подбали місцеві демократи, передчасно проголосив себе „переможцем" і за це тепер картають його деякі газети, включно з „Ню Йорк Таймсом". У редакційній статті „Ню Йорк Таймсу" з 21-го жовтня редакція каже, що ніхто не змушував Клінтона складати самовбивчі заяви про те, що він нівколи не буде накладати податків на середню клясу американців, а фонди для своїх соціяльних програм діставатиме з інших джерел, здогадно з оборонного бюджету. На думку газети Клінтон пішов по шляху Волтера Мондейла, який в 1984 р. говорив про підвищення податків і програв вибори. Буш натомість вже не говорить „читайте з моїх уст" а просить, щоб виборці познайомились з його економічним пляном на наступні чотири роки і з цього зробили свій висновок.

Стратеги Клінтона вже проголошують його переможцем, а навіть передсказують прогру Буша, хоч для цього ще немає жодних підстав, — кажуть політичні спостерігачі.

В наступному тижні шляхи Клінтона і Буша розійдуться: Буш поїде на захід і середній захід, Клінтон піде по стопам Буша на південь, правдоподібно для того, щоб заперечити те, що сказав Буш виборцям.

Очевидно, можна оптимістично висловитись про добре зорганізовану і скоординовану кампанію Клінтона, який отримав значну допомогу від засобів масової інформації, які в більшості перебувають в руках демократів, або лібералів, але про перемогу говорити вже тепер ще зачасно, — кажуть коментатори.

У СВІТІ

В ПОНЕДІЛОК, 19-ГО ЖОВТНЯ, боснійський президент Алія Ізетбегович повідомив, що його уряд готовий відмовитися від ідеї централізованої боснійської держави і поділити республіку на три райони: сербський, хорватський і мусулманський, з наданням для них значної автономії. Міжнародні спостерігачі у зв'язку з цим відзначають, що рішення керівництва Боснії піти на поступки викликане побоюванням, що хорвати, номінальні спільники боснійців, можуть за спиною Сараєва укласти угоду з сербами і, діставши частину боснійської території, залишать слов'ян-мусулман наодинці зі сербськими збройними формуваннями, що продовжують захоплювати нові території.

ВИКОНУЮЧИЙ ОБОВ'ЯЗКИ прем'єр-міністра Таджикистану Абдумалік Абдулладжанов, виступаючи в програмі російської телевізії, закликав Росію передати для його республіки додаткову кількість зброї, щоб вірні таджицькому урядові війська могли протистояти постійним нападам ісламських фундаменталістів. Минулої неділі у вислідї терористичних акцій загинули популярний естрадний співак Караматулла Курбанов і головний мулла душанбінської мечеті Абдугаффара. Російські війська, що охороняють кордони Таджикистану, ведуть майже щоденні бої з озброєними групами, котрі намагаються проникнути в республіку з території Афганістану.

ДЕЛЕГАЦІЯ ІЗРАЇЛЬСЬКОЇ Арабської демократичної партії зустрілася з лідером Палестинської визвольної організації Ясіром Арафатом і передала йому „благословення арабів Ізраїля" за „заслуги" Арафата в ділянці мирного врегулювання становища на Близькому Сході. Керівник делегації Абдула Вагеба Даравше заневнив, що його партія може відмовити у підтримці урядові Іцака Рабіна, якщо він не доможеться угоди з палестинцями протягом року. Досі Арабська демократична партія, заступлена в парляменті Ізраїля чотирма депутатами, підтримувала уряд Рабіна. Ізраїльські консерватисти обурено зареагували на зустріч Даравше з Арафатом. Представники опозиційного бльоку Лікуд заявили, що будуть наполягати на позбавленні Даравше парляментарної недоторканости.

ЗГІДНО З ВИСЛІДАМИ останнього опитування громадської думки, проведеного ізраїльським Центром соціологічних досліджень і американським Інститутом соціяльних проблем з Лос Анджелесу, кожний другий ізраїльтянин виступає проти будь-яких територіяльних поступок Сирії в межах Голянських пагорбів навіть при умові їх обміну на мир між двома країнами.Тільки 10 відсотків опитаних висловилися за повне повернення Голянських пагорбів сирійцям.

ЗА ТРИ ОСТАННІ ДНІ в Альжирі заарештовано 24 активних членів Ісламського фронту спасіння, які були причетні до терористичних акцій. Викрито цілу мережу підпільних бойових осередків партії, конфісковано велику кількість зброї, вибухівки, набоїв, медикаментів, засобів зв'язку, підривної літератури. Більша частина конфіскованих речей надійшла до Альжиру з Афганістану, Пакистану і Судану. Останні арешти засвідчують, що альжирський уряд має до діла з організованою мережею релігійних фанатів, котрі пустили коріння по всій країні і йдуть до своєї мети з допомогою терору і економічного саботажу.

40 ЧЛЕНІВ З УГРУПУВАННЯ Революційний рух імені Тупака Амару і 5 бойовиків з марксистсько-маоїстської організації „Сяюча стежка", що діяли в центральному районі Перу, оголосили цими днями про припинення збройної боротьби. Вони передали представникам воєнних властей зброю і вибухівку. Терористи вирішили скористатися запровадженим у травні ц.р. законом, який звільняє від покари лівацьких бойовиків, що добровільно здадуться властям.

В АМЕРИЦІ

ЧИМАЛО КИТАЙСЬКИХ студентів, які студіюють в американських університетах і коледжах, втративши віру у демократизацію на своїй батьківщині, особливо тепер, коли пекінські лідери перебудовують цілу систему правління, залишаючи за собою право контролі над цілою державною структурою, попросили Державний департамент надати їм право постійного перебування. Студенти переконані, що таке право вони отримають, заявив кореспондентам представник студентського об'єднання китайців Джаво Гайчін. Досі серед китайських студентів існувала традиція, що вони після закінчення студій поверталися до КНР, щоб допомогти батьківщині. „Більшість з нас хотіли б повернутись до дому, — підкреслив у розмові з кореспондентом АП Гайчін, — але чимало з нас втратили вже віру у реформи і демократизацію, яких не здібні перевести комуністи КНР".

ПРОВІДНА АМЕРИКАНСЬКА компанія „Зірокс" сконструювала і випродукувала портативний варіянт апарату для сліпих, який „говорить". Апарат здібний читати тексти і передавати їх електронічним голосом власникові. Апарат „Рідінг-едж", розміром дещо більшим від звичайної бюрової течки, важить дев'ять кілограмів і буде продаватися по ціні 5,495 дол. Новий апарат оглянули кореспонденти на спеціяльній пресконференції. Компанія „Зірокс" переконана, що її нові „голосові" апарати будуть користуватися великим попитом.

КОЛИШНІ В'ЯЗНІ-ЗАКЛАДНИКИ, свого часу захоплені проіранськими терористами, Джозеф Сисиппіо і Дейвид Джейкобсон зажадали від Ірану відшкодування у висоті 600 міл. дол. У формальному документі, переданому тегранським керівникам через дипломатичні канали, говориться, що іранський уряд може дуже легко здійснити вимогу і виплатити їм відшкодування із заморожених в американських банках іранських активів. Сума заморожених в ЗСА капіталів Ірану переходить 10 біл. дол. Документи Дж. Сисиппіо оформив у вашінгтонському суді, а адвокат пошкодженого Френк Мирфі заявив журналістам, що Сисиппіо має повне право домагатися відшкодування, покликуючись на іранські капітали в ЗСА. Колишній голова відділу закордонних вкладів в міністерстві фінансів ЗСА, Ричард Нюкомб заявив, що він не вірить у позитивне полагодження тієї справи, тим більше, що Іран вже раніше виплатив, мабуть за згодою Уряду ЗСА, по два міл. доларів за кожного закладника.

В УКРАЇНІ

(З повідомлень УНІАР)

Київ. — Президент Леонід Кравчук прийняв на розмову віцепрезидента відомої в світі італійської автомобільної фірми „Фіят" Ренато Руджієро. „Уже роблються перші кроки для співробітництва „Фіяту" і запорізького автозаводу і ми зацікавлені у поширенні ділових плянів", — сказав Л. Кравчук. „Ми готові співпрацювати з Україною", — заявив Р. Руджієро. Президент України висловив готовість прийняти в Україні спеціялістів з "Фіяту" для налагодження конкретних ділових зв'язків.

Лисичанське. — Тут на початку жовтня повністю зупинено нафтопереробний завод, який перестав отримувати нафту з Росії. У вересні потужність цього підприємства була завантажена лише на 30 відсотків. Останнім часом нафту закуповували по ціні 24,000 крб. за тонну, тому й ціна на бензину підвищилася до 60 крб. за одну літру. Працівники заводу звернулися з відкритим листом до президентів України і Росії з проханням відновити перерваині зв'язки з підприємствами обох держав.

Суми. — Заступник голови Руху Олексій Дубовик вислав головам районових та міських організацій Руху листа. В листі говориться, що останнім часом почастішали випадки переслідування членів демократичного руху з боку представників органів державного управління, в наслідок чого з праці було звільнено декілька осіб. О. Дубовик закликає зібрати інформацію про подібні випадки на місцях і передати у крайову організацію з метою оперативного реагування на свавілля чиновників, а також для оприлюднення та вирішення питання про дисциплінарну чи кримінальну відповідальність за порушення трудових і політичних прав громадян.

Луганське. — В обласній державній адміністрації відбулася нарада, на якій обговорювалися питання виконання закону про мови на Луганщині. На нараді зроблено висновок, що праця йде незадовільно, українське населення позбавлене в переважній більшості права вчити дітей рідною мовою — тільки 7.6 відсотків загальної кількости учнів мають можливість навчатися в українських школах і клясах.

Симферопіль. — На надзвичайному засіданні Меджлісу кримсько-татарського народу вирішено домагатися створення комісії під егідою Організації Об'єднаних Націй та правоохоронних органів, які б розглянули питання про порушення прав кримських татар у Криму.

Севастопіль. — Тут з діловими відвідинами перебував президент американської фірми „Вінд-равер" Джордж Каніно. Згідно з домовленням з міністерством енергетики України, ця фірма взялась за постачання до Криму вітроенергетичних апаратів. Для прискорення здійснення програми американці запропонували розмістити замовлення на виготовлення ряду частин для цих агрегатів на кримських підприємствах.

Київ. — Кабінет Міністрів України вніс зміни і доповнення до постанови про заходи щодо здійснення закону про регабілітацію жертв політичних репресій в Україні. Зокрема змінено назву і текст становища про порядок виплати компенсацій, повернення майна або відшкодування його вартості регабілітованим. Внесено також зміни і доповнення до становища про комісії

(Закінчення на стор. 3)

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Продаж зброї

Холодна війна скінчилася, але залишилися в усіх країнах маси накопиченої зброї. Залишилися теж фабрики, працюючі для військових цілей і перехід їхньої продукції на мирні цілі — це не проста і легка справа. Росія одідичила від Совєтського Союзу чи — не найбільші склади найрізнороднішої зброї, почавши від крісів і скорострілів та скінчивши на ракетах, на різну віддаль й підводні човни з викиднями ракет із атомовими ,,головками". Росія такої маси стратегічної зброї не потребує, не тільки тому, що розвал імперії автоматично закінчив епоху російського аґресивного імперіялізму, але й тому, що внутрішня ситуація Росії перекреслила її експансивність.

Наполеон сказав, що для ведення війни потрібні три речі:

,,Гроші, гроші і гроші". Грошей Росія не має навіть для заспокоєння власних громадян, які (подібно, як в Україні) отримують заробіткову платню співмірно меншу, ані ж вимагає найскромніша життєва стопа. Шукаючи твердої валюти — Росія випродує — не запитуючи України — кораблі Чорноморської фльоти і випродує всіляку зброю, особливо цю, яка стоїть вище зброї інших східніх країн. Самі російські керівні кола, включно з президентом Борісом Єльциним, з тим продажем не дуже скриваються і тому американська розвідка має докладну евіденцію — кому що продано і далі продається. Частину цього матеріялу, що його зібрав Пентаґон, проголосив ,,Ню Йорк Таймс" з 18-го жовтня ц. р. і ,,Свобода" принесла вже вістку про цю історію з покликанням на ,,Ню Йорк Таймс". З отих інформацій виходить, що Америка не так лякається скріплення збройної сили суходільного Китаю, головного купця російської зброї, як перепродажу зброї країнам так званого ,,третього світу", себто ,,невтральним", між якими є ворожі Заходові держави.

Уряд Єльцина у цьому відношенні не різниться від колишнього уряду Ґорбачова: йому політично близькі такі країни, як Іран, без уваги на його мусулмансько-теократичний режим, чи Сирія і протектор міжнародного тероризму Лібія Муаммара Каддафі. Ніяка держава, яка має гроші, не має найменших труднощів купити зброю для сухопутньої армії включно з танками найновішого типу. Навіть Німеччина і Франція продукують їх. Але острах американської державної верхівки стосується продажу Москвою нових технічних винаходів, як, наприклад, скріплювання урану, головної складової частини атомової зброї. Цілий західній світ з Америкою у проводі найбільш стурбований поширюванням так званого атомового Клюбу. Щоб протидіяти зростові власників ядерної зброї — підписано міжнародну конвенцію, що посідачі ядерної зброї не сприятимуть і не помагатимуть неатомним країнам — осягати ядрову зброю. Існує умова, що атомну енерґію можна вживати тільки для мирних цілей. У практиці ледве чи половина членів ,,атомового Клюбу" тримається тих зобов'язань. Найменше тримався цієї умови Совєтський Союз і найменше тримається теперішня Росія. Уже забувся голосний на ввесь світ суд в Америці над Джуліюсом і Етель Розенберґами. Працювали вони, як відомо, в американській хемічній ляборaторія для військових цілей і зрадили большевикам формулу продукції атомової енерґії. Це було у 1951 році. Їх обоїх стратили на електричних кріслах.

Від того часу винахідливість у ділянці смертоносної зброї пішла стомилевими кроками вперед. Яка вразлива Америка на пункті існуючої атомової зброї — знає Україна, як-то безперервно турбується Пентаґон, — що діється з ракетами з атомними ,,головками", стаціонованими у підземеллях України. Тому-то тепер знявся гамір, що Росія, зорієнтована на демократичний Захід, помагає недемократичним державам Близького, Середущого і Далекого Сходу удосконалювати свій збройний арсенал, над яким ніхто не має контролю та який знаходиться у безвідповідальних руках. Іронія цієї проблеми така, що й сама Америка має надмір зброї, у зв'язку з дволітньою рецесією попала у грошову скруту і продає бомбардувальники і всяку іншу новітню зброю Савдійській Арабії, чи Еміратам та іншим заприязненим країнам.

Учені й світ бизнесу тішаться новими винаходами. Але, мабуть, не варто радіти з приводу винаходів, які спричиняють найбільшу журбу за долю народів. Винахід ядрової зброї — це нещастя людства.

М. Мельник

З НАГОДИ ДВОХ РІЧНИЦЬ

II

Ще в грудні 1988 року ,,Культура і Життя" помістила статтю про Мазепу під заголовком ,,Із тавром зрадника..." разом із поемою Сосюри, автора вірша ,,Любіть Україну", де кажеться:

І довгі вуса, наче кіт,
Гризе він у безсилій люті.
Ні! Не зламать Петра
могуті!

(Люди ті добре знали, що воно було багато важніше хвалити Петра, чим Леніна)

Це були часи, де гострий виступ Бориса Олійника на всесоюзній конференції КП СССР в липні 1988 року (,,...національна мова... поступово якось зникає з діловодства, з державного і партійного вжитку. ...В багатьох містах вже не існує шкіл рідною мовою" і т. д. (викликав сенсацію). Та тут варто теж додати, що в липні 1986 року на подібному з'їзді той самий Олійник казав: ,,...Вороги (цебто українські буржуазні націоналісти — М.М.) це прекрасно знають, що Москва, росіяни, як правило, ні сном ні духом не знають про те, що десь зменшилася кількість, скажімо, шкіл з викладанням рідною мовою").

Вислови патріотичного пробудження й піднесення починають приспішеним темпом поширюватись на цілий народ, скоро прибирають організаційні форми і переливаються в політику. Організується (тепер уже не дуже потрібне) Товариство Української Мови ім. Тараса Шевченка, Народний Рух України за перебудову та цілий ряд національних партій і організацій.

В політиці найбільш основним зворотом були вибори до Верховної Ради 4-го березня 1990 року. Сьогодні певна кількість людей домагається розпуску Верховної Ради тому, що начебто вибори були пофальшовані тоді ще домінуючою Комуністичною Партією як теж і тому, що більшість депутатів, це колишні комуністи (а тепер члени Української Соціялістичної Партії), які уже не репрезентують бажань народу.

В тих арґументах є трохи правди, але тільки трохи. Незаперечним фактом є, що у тих виборах на одне депутатське крісло було майже сім кандидатів. Можна теж сказати, що некомуністам було важливо виграти вибори, тому що все таки формально з 443 новообраних депутатів 14,9 відс. були некомуністи, а у Львівській, Тернопільській, Закарпатській та Чернівецькій областях пропорція некомуністів була 41,7 відс. В дійсності, на початку каденції Верховної Ради тверді комуністи були згуртовані в так званій ,,групі 239", що є всього 54 відс. Формально, в демократичному бльоці було 69, тобто біля 16 відс. депутатів. Останніми часами так багато людей ,,групу 239" покинули, що вона перестала існувати як така.

Незважаючи на ті відсотки, новообрана Верховна Рада у своїй більшості ніколи антисамостійницькою не була. Навпаки, вона, так як і вся Велика Україна, спершу поволі, а згодом скоро переходила і перейшла еволюцію в напрямі національної свідомости, правдивої демократії і останніми часами навіть економіки вільних ринків.

Після усунення берлінського муру в Німеччині і відновлення самостійности у прибалтійських державах, прийшла черга і на Україну. Ґорбачов напевно журився тим, що зробить Україна. Питання найбільш основне, бо від того, що зробить Україна буде залежати вигляд чи навіть доля СССР.

Чотири місяці після виборів до Верховної Ради 16-го липня 1990 року Верховна Рада приняла Декларацію про державний суверенітет України. Того дня із 385 зареєстрованих депутатів за суверенністю голосували 355, проти було 4, а 26 не взяли участи у голосуванні. І нагло ціла унітарна структура СССР захиталась і затріщала. Під час дебат над суверенітетом сталась подія, наслідки якої мали дуже великий вплив на боротьбу українського народу за самостійність. В тому часі головою Верховної Ради був недавній перший секретар КП УССР Володимир Івашко. Та якраз тоді відбувся з'їзд КП СССР в Москві, на який поїхали Івашко та ряд інших депутатів. Тоді 6-го липня Вячеслав Чорновіл заявив, що ,,...Робота сесії Верховної Ради України (є) паралізована через відсутність значної кількости членів парляменту, комуністів, які без дозволу сесії вибули на з'їзди КПУ і КПСС. У тому числі голова Верховної Ради і його заступник. (...) ... пропонуємо негайно відкликати всіх депутатів УССР... . У випадку іґнорування цієї вимоги і подальшого саботування роботи цієї сесії... поставити перед Верховною радою і народом питання про зміну керівництва Верховною Радою.

Продовження буде.

Яр. Климовський

РІДКІСНА КНИЖКОВА ПОЯВА

II

Після вступу, потрібного головним чином у щоденнику, коли йдеться про незвичну тему, говоритемемо про книжку о. митр. Зенона Злочовського в загальних обрисах, (щоб залишити ще дещо читачам). Цю книжку ціхує те, що вона привертає до себе велику увагу. Книжка видана старанно під кожним поглядом на дуже доброму папері. На обкладинці пишається трибанна дерев'яна церква. Ноти поміщені в окремому відділі, це прямо іспит з писання нот із найкращою оцінкою. Їх виконав автор.

Книжку починають признання і благословення Верховного Архиєпископа і Кардинала Мирослава Любачівського та Митрополита Стефана Сулика. Вступною статтею є ,,Яка є музика о. митрата Зенона Злочовського?". Цікава змістом і самим стилем писання великометражна автобіографічна стаття ,,Життя і творчість", оздоблена знятками з гімназійних і студентських часів, не згадуючи заставок. З черги автор подає короткий життєпис о. шамб. Генрика Новацького, мабуть тому, щоб представити читачеві, що собою уявляє ця духовна особа, бо саме о. шамб. Г. Новацький дав дуже добрий відгук на одну з Літургій о. З. Злочовського, кажучи: ,,Мене вперше вдарила священність музики". У дальших рядках акцентує: ,,Цей твір торує новий шлях у розвою церковної музики". Свою оцінку кінчить такими словами: ,,Щоб Ваше апостольство помножувало та збагачувало круги цього роду священної музики для правдивої Божої хвали та для підкріплювання й ушляхетнювання людських сердець". Ваш звеличник о. Генрик Новацький, колишній диригент Варшавської Катедри. проф. Семінарії і Консерваторії.

У варшавському ,,Нашому Слові", Михайло Струмінський пише про ,,Українську церковну музику на Міжнародному Фестивалі у Вроцлаві". ,,Чималою несподіванкою Фестивалю, каже він, був виступ хору Державної Філармонії в Ополі з концертом української духовної музики. 90-особовий хор виконав Службу Божу, яку скомпонував громадянин ПНР, українець о. Зенон Злочовський. Простора бароккова заля звана ,,Авля Лєопольдіна" була заповнена вщерть. Провідний спів, що його в Літургії вів священик, виконував артист Філармонії в Ополі, бас Войцєх Сьмєтана. Слухачі прийняли концерт кількахвилинною могутньою бурею оплесків".

16-го жовтня 1980 року в 7-ій год., 30 хв. Польське Радіо на IV програмі з Варшави передало запис цього концерту. ,,Я виходив з концерту захоплений, очарований красою та пишнотою візантійського церковного співу" — так висловився один із рецензентів. Літургія композиції о. Зенона Злочовського була двічі відслужена в катедрі св. Хреста в Ополі на Великдень 30-го квітня 1978 року і на Богоявління 19-го січня 1980 року. 15-ту Літургію о. З. Злочовського виконав хор Сілезької Філармонії в Катовіцах 23-го березня 1989 року о 7-ій год. вечора під дириґентурою Яна Войтихи. Партію священика співав соліст Войцєх Ян Сьмєтана, який перед десяти роками виконував цю саму партію.

Від 69-ої сторінки по 139-ту, це винятки з музичних творів о. митр. Зенона Злочовського. Першою є Божественна Літургія на триголосий мішаний хор. Ці самі музичні тексти подані з іншого тому також на триголосий мішаний хор. П'ять текстів подано ще з іншого тому на чотироголосий мішаний хор. З Архиєрейської Літургії на шостиголосий чоловічий хор — ,,Херувимська". З Патріяршої Літургії на дванадцятиголосий мішаний хор подано: ,,Трисвяте", ,,Ви, що в Христа" і ,,Хресту Твоєму".

Не говоритиму про виражальні чи тональні засоби, метроритмічні та формальні принципи, чи емоційно-образний зміст, чи взагалі про елементи музичної тканини — це все залишаю музикознавцям. До речі обширно про музику автора знаходимо у вступній статті. З неї зацитуємо: ,,Автор ставить нашу українську музику на повнішу дорогу, поглиблюючи у ній зміст богопочитання та розвиваючи її форми".

Чимало сторінок присвячено ювілеєві 25-річчя композиторської творчости о. митр. Зенона Злочовського. О. шамб. Михайло Федорович виголосив проповідь у Митрополичому Соборі у Філядельфії 13-го жовтня 1985 року під час Подячної Божественної Літургії, що її відслужив ювілят. Під час Служби Божої співав хор парафії св. Івана Хрестителя з Нюарку під дириґентурою Михайла Добоша. Про цей хор і його мистецьке виконання Богослужби написав мґр Богдан Лисяк. ,,Композитор о. Зенон Злочовський" — це доповідь д-ра Юліяна Колтуна на концерт у пошану ювілята.

,,Опис виставки творів о. митр. Зенона Злочовського" з нагоди 25-ліття його творчости подала Ірина Михайлишин-Райнер. ,,Відзначили музичну діяльність о. митр. Зенона Злочовсько-

(Закінчення на стор. 4)

НА МИСТЕЦЬКІ ТЕМИ
Богдан Сюта

Київ Музик Фест ' 92

У ці жовтневі дні Київ знову — уже втретє — став міжнародною столицею міжнародного музичного свята. Для численних любителів музики та гостей з-за кордону фестивальні будні перетворились на святкові дні. У концертних залях стрінулись музиканти з України й Канади, Австралії й Нідерляндів, Франції й ЗСА, Німеччини й Польщі, Литви й Македонії. Твори, що прозвучали в концертах, могли б задовільнити найвибагливіші смаки. Були широко представлені практично всі жанри камерної музики, хори, духовна музика — сучасна й клясична, симфонічні полотна: симфонії, концерти, поеми. Серед музикантів, що прибули в Україну, — люди зі світової слави іменами. Це композитори Вірко Балей (ЗСА), Тео Брандмюллер (Німеччина), Дейвид Літтл (Нідерлянди), Вальтер Ціммерман (Німеччина). В концертах виступили чудові виконавці: дириґенти В. Кожухар, Т. Кучар (Австралія), Р. Кофман, солісти-виконавці П. Ахонен та Г. Свімберґ (клярнет), М. Леонард (альт-саксофон), Люба та Іриней Жуки (фортепіянний дует), Ю. Осінчук (фортепіяно), Ю. Мазуркевич (скрипка), Мін Ча Шин (фортепіяно), Е. Ф. Н'Кау (фортепіяно), камерний хор міста Сент (Франція), Е. Ідельчук (скрипка), М. Чайковська (фортепіяно) та цілий ряд інших. Слухачі стали свідками кількох перших виконань в Україні, також — світових прем'єр. Своєрідною прем'єрою став і Міжнародний форум музики молодих, що вперше проходив у рамках фестивалю (треба сподіватись, що він також стане традиційним).

Цьогорічні концерти викликали у громадськості не менший інтерес, ніж минулорічні — незважаючи на складне економічне становище в Україні. Скоріше навпаки: інтерес постійно зростає. Майже щодня залі були повними, а на останніх концертах багатьом довелося навіть слухати стоячи. Головна ж заслуга того — досить високий мистецький рівень виконуваної музики.

В ході фестивалю були виконані твори — фіналісти Другого конкурсу композиторів ім. Іванни та Мар'яна Коців, що проводиться Асоціяцією дослідників голоду-геноциду 1932—33 років в Україні. Конкурсні твори показали високий фаховий та мистецький рівень учасників, якими цього року були не лише українські автори, а й композитори з-за кордону. Лауреатами стали В. Бібік (за твір ,,Плач та молитва" — 2-га нагорода), З. Багінський (за твір ,,Threnody" — 3-тя нагорода) та Г. Овчаренко (за твір ,,Обпалена мальва" — спеціяльна нагорода для молодого композитора). Першої нагороди присуджено не було.

Серед творів, що прозвучали в концертах, цілий ряд композицій завдяки своїй новизні, щирості втілених почуттів, мистецькій довершености стали справжніми подіями в світі музики. І були це твори не лише симфонічні (як от елегія Л. Грабовського ,,Ворзель", ,,Льокальна музика" В. Ціммермана чи Концерт ч.1 для скрипки з оркестрою В. Балея), а в хорові (Літургія ч.2 Лесі Дичко), ораторіяльного (,,Молитва Катерини" І. Карабиця) та камерних жанрів (Квартет для саксофонів Г. Гаврилоць, Вісім трагічних картин для струнного тріо В. Губи, ,,П'ять весільних ладкань з Покуття" О. Козаренка, камерний концерт ,,Fractat harmonias" Д. Літтла, Диптих для струнних М. Скорика, тріо ,,Aer" Б. Фуррер, кантата ,,Спів для рівнодення" Ю. Ланюка).

Музичні враження, залишені фестивалем, дуже різноманітні, але — однозначно — позитивні. Прозвучало багато прем'єр, як українських, так і світових, та й левина частка виконавчих творів — композиції цього, чи минулого року написання. Та цього року серед новооприлюднених опусів багато зразків щонайвищого рівня. Відомий композитор з Парижу Мар'ян Кузан сказав з цього приводу, що нині вже ,,можна не тільки бачити, чого хочуть досягнути молоді автори, але й спостерігати, як вони вміють цього досягнути". Це дуже приємна тенденція для розвитку фестивалю, який впевнено простує до висот европейського рівня. В концертних залях звучали твори по-справжньому вартісні й високопрофесійні, пошукові й такі, що є етапами творчого розвитку композиторів, звучали у справді першорядному виконанні українських та закордонних музикантів.

У концертних залях можна було побачити композиторів, музикантів — виконавців й музикологів, численних шанувальників мистецтва звуків. Велися бесіди, дискусії, йшов обмін думками між музиками різних країн. Все, як і личить бути на престижному форумі музики. А саме таким і став Київ Музик Фест ' 92.

Микола Бараболяк

ДЕКІЛЬКА ЗАВВАГ ДО ПРОЄКТУ КОНСТИТУЦІЇ УКРАЇНИ

III

В українському Проєкті віддзеркалюється — повторюю — незважаючи на симпатії для президентської системи, нехіть передати Президентові всю виконавчу владу без контролі Парляменту, крім фіскальної, на що вказує передача не всіх міністрів під контроль Президента. Та тут насувається питання: чому міністра юстиції можна відсунути, а міністра едукації чи торгівлі ні?

Прероґативи Президента з'ясовані в Проєкті більш-менш стандартно. Вражає постанова про рівень освіти кандидата і знання української мови. Місце для таких деталів у конституційному законі. З таких постанов, що їм не місце в Конституції можна б ще назвати постанову, що Президент представляє Україну у міжнародних відносинах (стаття 178—2) — не самозрозуміло це?; дає відповіді на засіданнях Н З у зв'язку з запитами (стаття 178—7), — таке прийнято в парляментарних системах — не в президентській — вживає необхідних заходів щодо забезпечення державної і громадської безпеки (стаття 178—16); сприяє задоволенню національно-культурних, духовних і мовних потреб українців, що проживають в інших державах (п. 29); повноваження Президента припиняються достроково (конче вживати це російське ,,строк?") у випадку задоволення його прохання про відставку (стаття 183—4). Маю теж сумніви, чи розумно покладати на прем'єр-міністра виконування президентських обов'язків в разі принення виконування ним його обов'язків (стаття 189). Прийнято передати їх обраному, а не номінованому представникові влади.

При цій нагоді дозволю собі зробити два мовні завваження: ,,Указ" — концепт, який прийшов до нас з Москви. Чому не вжити міжнародно прийнятий термін ,,декрет"? Ще від римлян він. Друге, що мене вражає, це мова про ,,посаду" Президента чи міністра. Стараюсь про посаду професора, чи в банку; тут мається на гадці джерело заробіткової праці. Не вжию навіть слова ,,посада", коли б старався про роботу в поліції. На пост Президента обирають, а кандидат на нього повинен радше уважати його працю як сповнювання історичної місії, чим ,,теплою" посадою.

Кабінет міністрів

Прем'єр-міністер здійснює безпосереднє керівництво Кабінетом міністрів... відповідальний перед Президентом" (стаття 191). Наче американський шеф бюра Президента? Та ж його затверджує і він може бути відкликаний постановою НЗ. Стаття 178—12 каже, що ,,Президент представляє НЗ кандидатуру на посаду прем'єр-міністра і пропозицію про його звільнення, але з того не виходить, що НЗ не можуть його звільнити і без такої пропозиції виявити йому ,,вотум недовір'я", як це прийнято в західній термінології. На всякий випадок цей пункт вимагає уточнення. Неясність зумовлена, виглядає, тим, що Проєкт намагається дати парляментові якнайменше впливу на виконавчу владу. А це скринька Пандори!

Судова влада

В цій ділянці для мене незрозумілими і чужими є дві постанови Проєкту: про ,,господарські суди" (стаття 203) та про ,,призначення суддів Радою Послів на підставі конкурсу" (стаття 209). Котрі справи є ,,господарські"? Наприклад, залеглість в платенні чиншу за помешкання? Може годилось би розглядати окремими судами скомпліковані торговельні справи, особливо ці, які виринають на тлі міжнародних торговельних стосунків, де вимагається від суддів спеціяльної поінформованости в міжнародному праві та звичаях, і очевидно і фінансів. Факт, що ,,господарські суди" організовують на обласному рівні, вказував би на те, що мова тут саме про торговельні справи, а тільки назва викликає непорозуміння. Серйозні сумніви викликає теж оця постанова: ,,Мирові судді, судді загальних і господарських судів... призначаються Радою Послів за результатами конкурсу". Мені зрозуміло, що можна розписати конкурс наприклад, на посаду директора приватного банку або адміністратора шпиталя. Але призначувати таким способом суддів? І то доручити теж їх номінацію законодавчому органові — Раді Послів? Правда, ця Рада має мати спеціяльний орган, Вищу Атестаційну комісію, яка рекомендує кандидатів (стаття 210). На підставі того, що написано у Проєкті годі виробити собі погляд яких суддів, а тим саме яке судівництво плянується в Україні. Характер судівництва надає підбір його жерців і коли в громаді не вважається суддів за своєрідних ґарантів і носіїв правди, то воно не сповняє своєї ролі в державі. Судівництво може підпасти політизації. Вершком демократичности судової системи уважалось колись виборність суддів. Ми у ЗСА знайомі з такою системою. На листу кандидатів на суддів у виборах попадають тут звичайно люди добре бачені проводом партії; їх правничі кваліфікації, а головно моральні, не відіграють великої ролі. Як я голосую на суддів у тих виборах? Перекреслюю всі імена, бо нічого про кандидатів не знаю. Федеральних суддів у ЗСА призначує Президент, затверджує Сенат. Але і тут партійність і політичні мотиви грають більшу ролю чим кваліфікації кандидата. Пригадуєте метушню з потвердженням кандидатів до Найвищого Суду, Борка і Тампсона?

Продовження буде.

Панель в Кергонксоні на тему: найновіші події в Україні

Заходом місцевого Осередку Народного Фонду Допомоги Україні, відбувся тут у п'ятницю, 2-го жовтня 1992 року, в церковній залі св. Трійці вечорі панель про найновіші події в Україні, на якому виступали очевидці, які щойно повернулися з України: голова Координаційного Комітету Допомоги Україні (ККДУ) д-р Богдан Бурачинський, заступник голови УАКРади інж. Євген Стахів і голова місцевого Осередку Народного Фонду Допомоги Україні д-р Осип Мороз.

Панель відкрила і ним проводила культурна референтка Осередку Евгенія Рубчак, яка теж щойно повернулася з України і була під враженням подій в Україні.

Д-р Бурачинський дуже докладно змалював сучасну ситуацію в Україні, не затаюючи негативів, але і не забуваючи згадати і про позитиви. Україна має безліч проблем — економічних, екологічних, мілітарних, митних. До них додається потреба боротьби з хабарництвом, корупцією, зростанням злочинности, постійні атаки з боку російських шовіністів — руцких, жириновських, касатонових, а то й антиукраїнські витівки власних партократів, з-під стягу Соціялістичної партії України (на ділі комуністичної), яка має численне представництво у ВР України, як і чималу підтримку серед кіл колишньої партійної номенклятури, в руках якої на місцях перебуває ще влада. Щоправда, частина цієї номенклятури включилася у будівництво української держави, але є серед неї й багато таких, що блокують приватизацію, обстоюють державну регуляцію цін і таку податкову систему, яка нівелювала б приватну ініціятиву. Дуже складною проблемою залишається все ще справа Криму і Чорноморської фльоти. Треба дійсно подивляти дипломатичний хист Президента Кравчука розв'язувати ці незвичайно важкі проблеми зрівноважено і спокійно, маючи на увазі передусім добро держави, що стверджують з подивом навіть закордонні спостерігачі і дипломати.

Більш детально доповідач зупинився на київських історичних подіях з нагоди проголошення першої річниці відродження української держави і Світового форуму українців. З усіх країн української діяспори, Сходу і Заходу, з'їхалися до Києва і Львова громадсько-політичні і культурні діячі, щоб своєю безпосередньою участю засвідчити свою духовну солідарність з материком. В програмі були з'їзди, конференції, маніфестації. 21-го серпня розпочав роботу Світовий форум українців, на якому виступив Президент України Леонід Кравчук. У своєму виступі він підкреслив важливість консолідації демократичних сил України на сьогоднішньому етапі державотворення і зазначив, що роль об'єднуючої сили повинен був відіграти Рух, але на сьогодні Рух уже розпався і найбільша вина за розкол Руху лежить на В. Чорноволові. Це нефортунне ствердження президента викликало гострий протест з боку прихильників В. Чорновола.

22-го серпня відбулося у палаці культури „Україна" урочисте засідання Верховної Ради і Уряду з участю представників політичних партій, громадських організацій з нагоди першої річниці проголошення незалежности України. Після виконання військовим духовим оркестром державного гимну України промовляв Президент України Леонід Кравчук, а потім президент Державного Центру УНР в екзилі Микола Плав'юк, який зачитав грамоти про складення повноважень Уряду УНР в екзилі і передання повноважень Президентові України, а тим самим припинення діяльности ДЦ УНР в екзилі. Складаючи свої уповноваження, президент ДЦ УНР в екзилі заявив, що „проголошена 24-го серпня і утверджена 1-го грудня 1991 року народом України українська держава продовжує державно-національну традицію УНР і є правонаступницею УНР".

Після цього незвичайно урочистого засідання відбувся святковий величавий концерт. 24-го серпня на площі Богдана Хмельницького біля стін святої Софії відбулося Віче з нагоди першої річниці проголошення незалежности України з участю Президента України Леоніда Кравчука, голови Верховної Ради Івана Плюща, народних депутатів, представників Уряду і гостей з діяспори.

В Маріїнському палаці відбулася урочиста передача нинішньому керівництву української держави історичних реліквій, — клейнодів Мазепи, президентської печатки і документів президентської України Леонідові Кравчукові, голові Верховної Ради Іванові Плющу і тодішньому прем'єр-міністрові Вітольду Фокіну.

На Хрещатику, в усіх районах міста тривали святкові виступи спортсменів, ансамблів художньої самодіяльности, фольклорних колективів, а вже найбільше зібралося люду, коли проголошено маршовий перехід української Національної Гвардії в новій чудовій формі. Особливої урочистости надало Богослуження у соборі Святої Софії.

Можна сказати, що Всесвітній форум українців виконав своє завдання, утворено Українську Світову Координаційну Раду, метою якої є сконсолідувати світове українство. Прикрим дисонансом були нетактові виступи деяких діячів з діяспори на форумі, з критикою уряду і президента, що викликало невдоволення в багатьох присутніх власне через те, що було виголошене на невідповідному місці.

Е. Стахів говорив про ті самі події в їх політичному аспекті, наводив багато інформацій із газет в Україні, як там висвітлюють події. Він ствердив, що Україна розбудовує і закріплює свою суверенну державу. Програма, яку проголосив тому два роки Рух про те, що в Україні всі мають рівні права — українці, росіяни, поляки і інші нації, була правильною. Таку політику треба продовжувати далі, бо це найбільш успішна політика. За Україною пильно спостерігають „сильні цього світу" на чолі з Америкою. Україна має добру марку перед Заходом тим, що останні роки тут був спокій завдяки мудрості політичних діячів. Екстремізм доводить до контрекстремізму, і тоді є небезпека зударів. Не можна сьогодні говорити, що хтось є більшим патріотом, а хтось меншим. Ніхто не має монополю боротись за Україну, як хоче тягнути віз, не треба його відпихати. Чвари знищили в минулому нашу Батьківщину. Отже, ми мусимо бути всі заодно. Треба забути про реваншизм. Тільки в малокультурних народів є реваншизм, а ми є культурним народом.

Сьогодні комуністи поділилися: є такі, що далі стоять на базі КПУ, в них „у" в кінці, і є українські комуністи, в яких „у" спереду — „УКП". Тому тих, що дбають про Україну, ми не повинні відкидати. Ми мусимо створити Фронт Національної Згоди, хоч, звичайно, є такі люди в уряді, яких треба змінити. Важливо дотримуватися демократичних принципів. Всі суперечності вирішувати через компроміс. Нам залежить, щоб великі держави мали добру думку про нас, і вони її покищо мають, бо ми не зробили жодної помилки. І дай Боже, щоб не зробили. Екстремізм —це нещастя. Екстремізм в Грузії нищить Грузію. Грузини ще не стали самостійними, а вже гноблять осетинів. Молдавани гноблять гагаузів і українців. Навіть Литва і Естонія зробили помилку, коли сказали, що не дадуть росіянам голосувати. А ми сказали: всім рівні права, і тому так добре пройшов референдум. Референдум — це свято нашої перемоги, найбільшої у нашій історії.

Доповідач брав активну участь у святкуваннях з нагоди 50-ліття УПА в Києві, яке пройшло на високому поземі і був теж присутний на святкуваннях УПА в Тернополі, яке там мало чисто партійний характер.

Відносно непристойних виступів деяких наших діячів на форумі в Києві, головно голови СКВУ Юрія Шимка, то УАКРада відмежувалася від подібних виступів, вважаючи, що вони є шкідливі для нашої справи.

Д-р Осип Мороз вже шостий раз з черги, після тримісячного перебування, щойно повернувся з України, де в університетах у Києві й інших містах викладав менаджмент. Як член робочої групи, покликаної випрацювати концепцію Закону про Державну службу в Україні він брав участь з нарадах ініціятивної групи Комісії Верховної Ради про Державну службу і поділився своїми спостереженнями щодо праці тієї Комісії. Прийнято ряд рішень для підвищення ефективности функціонування виконавчої влади. Вирішено, що питання державної служби має розглядатися в комплексі з питаннями муніципальної і регіональної служби, тому рекомендовано Кабінету Міністрів України включити цю справу до пляну законопроєктних робіт, належиться розробити програму запобіжних заходів проти порушення службової етики, корупції серед державних службовців, включити до навчальних програм вузів освітній курс з питань державної, муніципальної і регіональної служби.

Задля розвитку правової політики Державної думи України запропоновано на розгляд: підбір матеріялів американського законодавства і практики, книги і збірки законодавства про державну службу в ЗСА, підбірки матеріялів з питань роботи з кадрами (підбір, атестація, конкурсне заміщення посад тощо), законодавства та інших правових актів, спрямованих на боротьбу з корупцією серед державних осіб; матеріялів про порядок підбору і тестування кандидатів на посади міністрів і інших відповідальних осіб; законодавчих актів про регулювання гуманітарної допомоги; програми комп'ютеризації державної служби в Україні. Залучення американських фахівців до роботи в якості консультантів, обмін викладачами, аспірантами, студентами.

Україна діє покищо в межах старої конституції і працює над проєктом нової. Відчувається нечіткість у складових частинах влади: законодавчої, виконавчої і судової. Колишня адміністраційна система домінує над ментальністю людей їх праці. Тому, що діяльність суду є мінімальна, відчувається надмір хабарництва, корупції, яка загрожує стабілізації і спокільнене розвиткові демократичної правової держави. Доповідач запрошений Державною Думою України взяти участь у конференції, яка запланована на 13—16-го жовтня ц. р. в Києві.

Д-р Роман Барановський

Окружний Комітет Відділів УНСоюзу
КЛІВЛЕНД, Огайо

повідомляє, що

ОРГАНІЗАЦІЙНІ НАРАДИ ОКРУГИ

відбудуться

в неділю, 8-го листопада 1992 року о год. 2-ій по пол. в залі ім. Митрополита Андрея Шептицького
5720 State Road, PARMA, Ohio

В нарадах зобов'язані взяти участь члени Управи Окружного Комітету, відділові урядовці, організатори та делегати 32-ої Конвенції наступних Відділів:

18, 50, 102, 108, 112, 115, 166, 180, 222, 233, 240, 291, 295, 328, 334, 358, 364

Гостей, членів Українського Народного Союзу радо вітаємо.

НА ПОРЯДКУ НАРАД:

1. Відкриття
2. Перегляд організаційної праці Округи у 1992 р.
3. Слово головного секретаря УНС ВОЛОДИМИРА СОХАНА
4. Перегляд забезпеченевих продуктів УНС та підходу до продажі забезпечення
5. Схвалення пляну організаційної праці на останні місяці біжучого року
6. Внески, запити
7. Закриття нарад

В нарадах візьмуть участь:

Володимир Сохан, головний секретар УНС
Тарас Шмаґала, головний радний УНС

ЗА УПРАВУ ОКРУГИ:
Василь Ліщинецький, голова
Марія Бобечко, секретар — Богдан Семків, касир

Доповідь у Пармі про акцію „Вісла"

Заходами Суспільної опіки при УЗО і під його патронатом 25-го вересня в залі ім. Митр. Шептицького у Пармі відбулася доповідь проф. д-ра Юрія Кульчицького з університету в Янгставні, Огайо, про горезвісну польську антиукраїнську акцію „Вісла". Вечір офіційно відкрила д-р Христя Раковська з рамени Суспільної опіки. Вона привітала доповідача, присутніх на залі священиків і слухачів, а потім коротко зупинилася на характеристиці професійної і суспільної діяльности доповідача. Проф. Ю. Кульчицький вже має науковий дорібок — понад 20 наукових праць та розвідок. Його спеціяльністю є тематика східньоевропейських країн та України. Темою його дисертації була Українська Повстанська Армія. Цікавлять його справи і проблеми наших повстань в історичному минулому.

Щецінський університет в Польщі влаштував міжнародну конференцію славістів-науковців, на яку і був запрошений проф. Кульчицький. Серед 31 науковця було коло 15 українців з таких осередків як Київ, Львів, Варшава, Познань, Краків, а також з діяспори. 15 було поляків. Прелегент не тільки брав активну участь у цьому науковому симпозіюмі, але й робив розшуки у польських архівах відносно акції „Вісла" і про УПА. Документацію про УПА він знайшов в архівах Рембертово коло Варшави, до яких йому по різних перешкодах і перипетіях таки вдалося дістатися.

Вже віддавна, ще в 1930-их роках, в часи польської пацифікації українського населення і їхніх культурних надбань, поляки мали в пляні виселити українців з їх прадідівських, етнічних земель. Безпосередньою причиною акції „Вісла" в 1946 р. була ліквідація загоном УПА ген. Сверчевського. Поляки говорили про добровільне переселення українців, але в дійсності це відбувалося терором, вбивствами мирного населення Лемківщини, паленням наших церков і цілих сіл. **За наказами польського війська треба** було за кілька **годин покинути все господарство й інвентар і виїхати в невідомі,** неприязні, **ворожі сторони.** Цілу акцію **„Вісла" очолив** польський генерал **Мосор,** шеф **Служби Безпеки і** українофоб. **В 1946-47 рр.** виселено тисячі **мирного українського населення** Лемківщини і околиць. **При** цьому застосовувано нелюдські знущання та вбивства. УПА, очевидно, старалася перешкодити цій акції і палила залишені українцями хати і села, **в яких** мали поселитися поляки. **В** загальному УПА ставилася коректно до польського населення і тактикою партизанки старалися тримати польське військо в нервовому напруженні і невпинному страху. Тільки в 1947 році був аж 431 транспорт з виселенцями і тоді вивезено 136,900 нашого населення. Зразу ж після вбивства ген. Сверчевського розстріляно 25 арештованих упівців. УПА боролася з вірою у власні сили, без жодної допомоги ззовні. Це була легендарна армія, яка мала підтримку цілого народу.

Проф. Кульчицький мав змогу побувати у Варшаві і Кракові. У Варшаві є відносно мало українців. Хоч би згадати таких як Антін Кобиляк, проф. Козак, д-р Кікта, брат редактора Степана Кікти, П. Федак. Є тут і Отці Василіяни, але немає католицької церкви, тому греко-католики ходять до православної. Прелегент зауважив, що в Щеціні українці мають більшу свободу, ніж у Варшаві. У Кракові він відвідав замок Вавель, де похований Михайло Вишневецький. Був і в приміщенні Фундації ім. св. Володимира, на жаль, директор д-р В. Мокрий був тоді відсутній. Проф. Мокрий як і 7 українців перепали при виборах до польського Сейму, так що нині немає там жодного українського представника. Українці в Польщі просять допомагати їм морально і матеріяльно. Наприклад, у Варшаві потрібний комп'ютер і, очевидно, фонди. В тій цілі треба звертатися до Кобиляка. На думку прелегента, поляки ставляться нині прихильно до українців, хочуть дружньо жити і забути заподіяні кривди та прикре минуле. Під економічним поглядом, в Польщі все можна дістати на ринку, але по високих цінах.

При кінці конференції винесено і схвалено відповідні резолюції. Підкреслено необхідність наукової співпраці обох народів в ділянках культури, економіки, екології та інших. Дозволити більший доступ до всіх архівів і секретних сховків та документації. Створити комісію для дослідження акції „Вісла" і об'єктивної правди про генезу УПА. Прелегент, на жаль, не мав змоги бути в Перемишлі, теперішньому осідку греко-католицького українського єпископа Івана Мартиняка.

Від себе хочу додати, що українці в Польщі є покривджені як цивільними, так і церковними польськими властями. До сьогодні ані державницькі високі польські чинники, ані церковні не спромоглися офіційно осудити та скритикувати акцію „Вісла", висловити жаль українцям за заподіяні злочини. По довгих літах просьб і вичікування Папа нарешті іменував одного єпископа для українців (400,000 українців), який, до речі, не має ще приміщення урядувати. На число 100,000 поляків в Україні Папа настановив аж 5 польських єпископів. Яка диспропорція! Папа — це польський патріот і до того дипломат. Наприклад в Римі при різних наших оказіях він звертається до українців по-українськи, а в Перемишлі, на інтронізації єпископа Мартиняка, на нашій корінній землі, до десяти тисяч наших паломників, які навколішках його вітали, він звертався польською мовою. Очевидно катедральну нашу церкву в Перемишлі затримали поляки. В минулому Папа з Конґреґацією стояли на становищі, що українці-католики покищо не можуть мати Патріярхату з огляду на діялог з комуністами, браку нашої територіяльности, відсутности нашої державности. Сьогодні всі ці елементи-причини вже більше не існують і відпадають, і будучина покаже, чи Папа врешті позитивно полагодить просьби всіх наших єпископів на Синоді у Львові та проголосить наш, давно очікуваний Патріярхат. Бо, як казав Патріярх Йосиф, це є справа Божа і людська. Україна пролила море крови і вкрилася горами трупів в імені християнства і Апостольської Столиці. А найважливіше, що після канонічного права для Східних Церков нам Патріярхат належиться. Всі наші єпископи, сотні священиків і сотні тисяч вірних загинули смертю мучеників — ісповідників віри.

Після цікавої доповіді жінки зі Суспільної опіки гостили присутніх смачною перекускою.

Д-р Володимир Боднар

СИЛИ БЕЗПЕКИ АЛЬЖИРУ унешкодили групу терористів у провінції Шлеф на заході країни. В арештованих знайшли зброю і листівки, що закликають до „священної війни". Група бойовиків належала до забороненого альжирським урядом Ісламського фронту спасіння і мала плян напасти на головне поліційне бюро в місті Шлеф.

В Україні...

(Закінчення зі стор. 1)

рад народних депутатів з питань домовлення прав регабілітованих та щодо зразка посвідчення про права на пільги регабілітованим.

Вашінґтон. — Пресова служба української амбасади в ЗСА повідомила, що амбасадор України в ЗСА Олег Білорус вручив у Білому Домі лист Президента України Леоніда Кравчука президентові ЗСА Джорджеві Бушеві. У листі порушується питання українсько-американського співробітництва у галузі ядерного роззброєння та надання Україні відповідної фінансової допомоги з боку ЗСА. У ході бесіди, яку О. Білорус мав з асистентом Президента з питань національної безпеки Едвардом Гювеном відбувся обмін думками з ряду актуальних питань двосторонніх відносин.

Дніпропетровське. — Тут в суботу, 10-го жовтня, відбулися Установчі збори січеславської Станиці Братства Вояків УПА. Братство очолив ветеран УПА Степан Андрушків. На зборах схвалено звернення до ветеранів Другої світової війни. „У часи війни різними шляхами ми йшли до однієї мети — щасливої квітучої України. Не наша провина в тому, що сталінський режим кидав синів одної матері — України у смертний бій один проти одного. Сьогоднішній час побудови української незалежної держави вимагає не конфронтації, а злагоди та пошуку спільної мови", — сказано у зверненні.

Київ. — З ініціятиви Української Федерації Футболу в Україні створено Фонд Розвитку Футболу. Гроші фонду використовуватимуться на фінансування юнацьких футбольних шкіл та організацію змагань юних спортсменів, щоби українські дружини могли брати участь у міжнародних змаганнях, на допомогу ветеранам футболу і на популяризацію самого футбольного спорту. Фонд утворюється на базі добровільних пожертв підприємств і організацій, відрахувань від прибутків провідних футбольних клюбів та льотерії.

Київ. — Делегація Департаменту оборони ЗСА відбула зустріч з міністром закордонних справ України Анатолієм Зленком. Обговорювалися проблеми обмеження стратегічної і наступальної зброї та ядерного роззброєння. У розмові заторкнено також тему участи ЗСА у підготові українських військових фахівців.

Лондон. — Малколм Гилл, американський професор школи бізнесу, вважає, що незабаром Україна стане поважною конкуренцією західним країнам на світовому ринку. Вінтерв'ю українській пресі він зазначив, що Україна має усі передумови для того — розвинуту промисловість, багаті природні багатства, але створити власними силами сучасну матеріяльно-технічну базу з інфраструктурою світових стандартів Україна ще не може. У цьому їй необхідна допомога Заходу.

Замість квітів на нев'янучий вінок на свіжу могилу

бл. п. Стефанії Коритко Левченко

дарую 100 дол. на фонд помочі Україні — організації Американці в Обороні Людських Прав в Україні — АГРУ, а родині і друзям складаю співчуття.

Божена ОЛЬШАНІВСЬКА

Ділимося сумною вісткою, що 16-го вересня 1992 р. у Білостоці, Польща, упокоївся у Бозі, на 86-му році життя,

бл. п. лікар ветеринарії

Яків Стефан Білостоцький

к. довголітній член управи Сокола Батька у Львові.

В 40-ий день смерти ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ будуть відправлені:
24-го жовтня 1992 р. о год. 9-ій ранку в церкві Богоявління Господнього в Ст. Пітерсбург, ФЛ та
29-го жовтня 1992 р. о год. 9-ій ранку в церкві Покрова Божої Матері в Озон Парк, Н.Й.

В глибокому смутку:
брат — ТИМІШ з родиною
сестра — МАРІЯ ДУРБАК з родиною

Ділимося сумною вісткою з рідними, друзями, приятелями, що 20-го жовтня 1992 р. розпрощалася з нами на віки наша ДРУЖИНА, МАТИ і БАБУНЯ

бл. п.

Володимира Смик

ПОХОРОНИ відбудуться в суботу, 24-го жовтня 1992 р., о год. 10-ій з церкви св. Володимира Великого в Ютиці, Н. Й. на парафіяльний цвинтар.

У глибокому смутку:

муж — о. крилошанин БОГДАН СМИК
дочка — ТАНЯ НАЗАРЕВИЧ з мужем РОМАНОМ і дітьми ХРИСТИНОЮ і РОМАНОМ
син — ОЛЕКСАНДЕР СМИК з дружиною ОЛЕНОЮ і дітьми АНДРІЄМ, ЛЕСЕЮ і НАТАЛКОЮ
син — РОСТИСЛАВ СМИК з дружиною МАРІЧКОЮ, дітьми: РОСТИСЛАВОМ і ЛАДОЮ
сестра о. Богдана — СТЕФАНІЯ з мужем о. крилошанином ВОЛОДИМИРОМ ТАРНАВСЬКИМ, з дітьми, внуками і правнуками
брат о. Богдана — д-р РОМАН СМИК зі синами і невістками
свати — ЮЛІЯ НАЗАРЕВИЧ
АНАТОЛЬ і ОЛЬГА РОМАХИ
НЕСТОР і НІЛЯ КУЗИЧІ
сестрінок — о. СТЕФАН ЯНОВСЬКИЙ з дружиною ОРИСЕЮ і дітьми: ЮРКОМ, НАТАЛКОЮ і РОМАНОМ
дальша родина, приятелі і пластові друзі в Україні і на поселеннях

Рідкісна...

(Закінчення зі стор. 2)

го" написав д-р Теодосій Онуферко. „Господи, почуй мою молитву", це інтерв'ю з ювілятом, що його провела Ірина Михайлишин-Райнер.

* * *

Незважаючи на життєві умови о. Зенона Злочовського в Польщі, його музична творчість у ділянці священної музики після присвоєння потрібних знань, особливо з композиції помітно спотужніла, словом він почав іти семимилевими кроками вперед, почуваючи себе набагато певнішим у своїй улюбленій творчості.

Треба подивляти наснагу та наполегливий труд о. Зенона Злочовського. Його творчість священної музики ледве на 10 Літургій менша від Палєстріни, (але наш отець ще не перестав творити), та все ж кількісно його музична творчість є більшою як узяти загальну кількість усієї української церковної музики. Не менше слід подивляти, що на цьому не потерпіла його діяльність як священика. Доказує це, що Патріярх Йосиф весною 1975 року відзначив о. З. Злочовського митрофорним протоієреєм. Про музичну творчість о. митрата, найкраще висловився Патріярх Йосиф, коли о. митрат був у нього на авдієнції в Римі весною 1984 року. Маючи на увазі близький вікопам'ятний 988 Божий Рік, Патріярх сказав: „Нарешті маємо щось гідне й нове в церковній музиці — звеличення 1000-ліття християнства в Україні".

З описаного бачимо, який розголос, чи пак яку добру опінію про нас, українців, викликав о. митр. З. Злочовський своєю музичною творчістю у непригожій українцям державі, Польщі — незабутні бої УПА. вбивство ген. Свєрщевського, не згадуючи цькувань зі сторони „старшого брата". Виходить, що сила мистецтва є могутньою та має властивість перемоги. Тож ціла наша спільнота має за що дякувати о. митр. З. Злочовському, особливо за те, що зумів злагіднити в ненормальних умовинах вороже ставлення поляків до українців. Правду сказавши о. митрат як скромна особа, мабуть, уповні не був свідомий свого подвигу на добро свого народу.

Зацікавленим книжкою о. митр. З. Злочовського подається його адресу: о. митр. Зенон Злочовський 1013 Fox Chase Road Jenkintown, PA 19046. Tel.: (215) 576-5827.

Поля смерти в Україні

Під цим грізним заголовком відбувся 29-го вересня ц. р. в УОК Центрі у Філядельфії показ на телевізійнім екрані відеокасети на тему відкриття розкопок, а часто і відкриття смертних полів в Україні. Організатором показу був 20-ий Відділ ім Олени Теліги в Філядельфії. Доповідь і висвітлення підготував відомий літератор і дослідник Марко Царинник у співпраці з кінематографом Дейвидом Пулцом, з яким він проводив досліди впродовж шести тижнів, мандруючи по Україні.

Коли багато з нас думає, що ми і так усе знаємо про ці трагічні події, то це таки не відповідає правді. Багато дечого не знаємо.

Однак справа не в тому, хто з нас знатиме ще більше про ті злочини, а в тому, що цей документальний фільм інформує про дійсність в Україні під пануванням червоної Москви американське суспільство, а головне політичні кола, думаючу еліту ЗСА. Тільки такі документальні фільми як „Жнива розпачу", а тепер ось ці „Поля смерти" дадуть дійсний образ долі України під владою Москви. Лише такі документи зможуть переконати Захід, що не вистачає назвати Москву демократичною і дати їй допомогу, щоб розвивалася і плекала свої імперіялістичні нахили, і щоб мала всі можливості повернути собі свої колонії, з Україною включно і то в першу чергу. Після осмислення баченого у таких фільмах може вже не відважиться президент ЗСА, хто б ним не був, поїхати до стольного Києва і дораджувати, щоб Україна підставила шию під московське ярмо. Це і було головною метою — створити знаменитий документальний фільм про ті безмежні кривди, яких Україна зазнала від імперської Москви.

Повернімося, отже, до відеокасети. Перед глядачами проходять образи — Україна у красі своїх гаїв, лісів, борів... Та що під ними, під зеленою поверхнею, під шовковою травою і деревами? Там — пекло, якого ніяк Америки не бачили. Оце Биківня, де за високою огорожею з колючим дротом без кінця і краю рили збірні могили — „за пляном". Тоді привозили туди вантажними автами закатованих, із зв'язаними руками-ногами, з кулею в потилиці і начиняли ними вириті ями — ситематично, рядами, щоб більше вмістилось... Це невинні жертви, яких ніхто не судив, бо не було за що, яких тільки мучили і убивали, — жінок, чоловіків і дітей... Тисячі, тисячі жертв у масових могилах. Тривало це від 1936 року до війни; потім знову і знову. Зверху могил вирівнювали землю, засівали траву, садили дерева...

Крім Биківні, в околиці Києва є село Білогородка. Наші дослідники — Марко і Дейвид, натрапили на високий зелений пліт. Що за тим плотом? — питали. Молоді казали: метеорологічна станція. Чому ж така засекреченість, якщо тільки станція? Старі майже пошепки відкривали страшну правду: там стріляли людей, привезених сюди звідкись, і кидали їх у ями, багато було тих ям, — ціле поле... Почуття жаху не опустило тих людей, що чули постріли, що знали про те жахіття і — мовчали. Вони й тепер не дозволяли їх фотографувати, бо — хто його знає, що ще буде?..

Були наші дослідники в Вінниці, де розстріляно тисячі і „тьма", як у біблійному вислові. Були в Житомирі, де ті ж самі методи і те ж свідчення. Наш прадавній Луцьк на Волині має такі ж масові могили. Подорожували ці високошляхетні молоді люди, не думаючи про те, де доведеться провести ніч, що можна буде з'їсти. В ресторанах їм відмовляли пиріжка продати: „У нас замовлення, ми не продаємо так". Ішли далі... Ішли, їхали, добивались.

В новозагарбаній Галичині, згідно з „дружнім домовленням" між Сталіном і Гітлером, у Львові — масові могили. Їх розкопували. Замарстинів, тюрма Лонцького... Добралися до Івано-Франківська — до Дем'янового Лазу — саме відбулося перепоховання. Панахиди правили над тлінними останками: там три могили велетенські, а в них 500 тіл. Це те „визволення", яке принесла „доблесна Червона армія" для Західньої України", визволивши" її з-під „панської Польщі"... А є ще й інші масові поховання, і в Дрогобичі і всюди, де ступила нога загарбника.

Окрім Марка Царинника, говорив його друг у дослідах Дейвид Пулц. Так зворушливо було, коли цей шляхетний американець говорив до нашої філядельфійської громади; це ж він поїхав у пекло досліджувати чужу йому країну із своєї — повної достатку. Це прекрасна інтелеґентна молода людина — фахівець. Він сказав нам, що був оце вперше в Україні і має глибокі враження впродовж шести тижнів так багато побачили, зглибили безодні страждань народу українського, відвагу людей і їх індивідуальні долі. Для цього показано село під Львовом, Бобрівку: уже після закінчення війни, десь в 1945 році, вийшло троє молодих хлопці — стрільців УПА, щоб обігрітись; хтось побачив, прийшли з НКВД і вбили усіх трьох, роздягли і голими на дорозі поклали, а самі, причаївшись, стежили, хто з рідних підійде, щоб їх схопити. Та про це здогадались люди, терпіли. Лише як відійшли вже убивці, одна дівчина підійшла, бо пізнала серед них свого нареченого. Потайки затягла вночі усіх трьох десь у сад, вирила могилу і поховала в муках. Та хтось знову доніс, що бачив. Взяли згодом дівчину і засудили на 25 років в Сибіру — каторжних робіт. Ніхто не знав, де вбиті поховані, лише вона. Відбула кару і хотіла повернутись у село, та „прописки" не давали, тинялася. Тепер уже прийшла в село. показала місце поховання; прийшли експерти-лікарі і кістку за кісткою при ній же, при людях поклали — усіх трьох; принесли люди три домовини і поховали. Як проходила ця картина і як жінка, вже тепер літня, в сльозах згадувала про ту розправу, стоячи поряд з розритою могилою і людськими кістяками; завмирало серце у присутніх. Це та індивідуальна історія, яка так зворушила нашого гостя Дейвида.

Допитувались наші дослідники і тодішнього голову Служби безпеки Галушка, і прокурора в Києві: як же так — це ж злочин, чому нікого не покарано тепер уже? Відповідь: уже нікого з винуватців нема... Невже це так?

Тут велику увагу до цієї справи проявив відомий історик Збіґнев Бжезінський. Він прочитав статтю Марка Царинника на цю тему в журналі „Commentery" і запропонував Маркові опрацювати це в фільм. Отож, Бжезінський, який виступає на відеокасеті, висловив переконання, що ще є досить тих злочинців, яких треба прикликати до відповідальности.

Марко Царинник роздобув ще дуже цінні кадри до фільму, ревеляційні; має свій запис на 500 хвилин, хоча висвітлював лише 15 хв. для нас. Коли запитували його, які кошти потрібні для зроблення фільму, Марко відповів, що 150,000 дол. Для цього треба збирати фонди, бо це преважлива справа. Адреса для датків: Hellapring Film LTD, 65 Southport Street, Apt.209, Toronto, Ont. M6S 3N6, Ganada. Tel.: (416) 769-7037.

Вітали наших дорогих гостей-доповідачів голова 20 Відділу СУА Віра Швед і Н. Пазуняк.

Н. П.

Вийшов...

(Закінчення зі стор. 1)

деяких статтей з різних видань.

Ціна — 17 дол. в м'якій оправі та 20 дол. в твердій оправі.

Замовляти можна через бюро Президії УНО: Ukrainian National Federation National Executive, 2336 Bloor St., West, P.O.Box 84572 Toronto, Ont. M6S 4Z7; тел.: (416) 236-0750, FAX: (416) 236-0751.